

Midden-Brabant ligt ingeklemd tussen economisch krachtige buurregio's en probeert die tussenpositie nu te benutten om zich te profileren als de Ideale Connectie.

Midden-Brabant zoekt verbinding

De regio Midden-Brabant dankt zijn naam min of meer aan de economische kracht van de burens. Anders dan Midden-Brabant krijgen de regio's West-Brabant en Zuidoost-Brabant in het stimuleringsprogramma van het Rijk, *Pieken in de Delta*, volop aandacht. West-Brabant wordt vooral geroemd om zijn uitstekende positie tussen de wereldhavens van Rotterdam en Antwerpen en zijn multimodale infrastructuur. Zuidoost-Brabant wordt beschouwd als spil van top-technologische productontwikkeling. *Brainport* Eindhoven is niet meer weg te denken uit de nationale economische strategie.

Midden-Brabant krijgt veel minder aandacht van de landelijke beleidsmakers. Zo zijn in de afgelopen programmaperiode van *Pieken in de Delta* zeer weinig aanvragen van Midden-Brabant gehonoreerd. De subsidies voor de ontwikkeling van *high tech*systemen en gezondheidstechnologie gingen naar Zuidoost-Brabant en Limburg. Reden: de technologische innovatiekracht van Midden-Brabant is beperkt en de huidige onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur is hier onvoldoende op afgestemd.

De regio wil zich in de toekomst gaan profileren als de verbindende schakel tussen de machtige buurregio's, onder de noemer 'de Ideale Connectie'.

Economisch profiel

De werkgelegenheid van Midden-Brabant is vooral geconcentreerd in Tilburg en Waalwijk en in mindere mate in Dongen en Gilze-Rijen. De regio kent een traditie van tweehonderd jaar industriële bedrijvigheid en nog altijd vormt de industrie een belangrijke economi-

sche pijler. De monocultuur van weleer – vooral de textiel- en lederindustrie – heeft inmiddels plaatsgemaakt voor een grote diversiteit aan industriële en dienstverlenende activiteiten. De belangrijkste sectoren zijn nu de voedings- en genotmiddelenindustrie, de chemie en de metaalindustrie. De industriële sector moet echter opereren in een internationale markt, waar de concurrentie heftig is. Het kennisniveau van de belangrijke economische sectoren in de regio moet daarom omhoog, zodat kennis exportproduct nummer één wordt.

Vooraf in Tilburg zitten grote bedrijven en instellingen op het gebied van de gezondheids-economie (*Life Sciences*), zoals het Elisabeth Ziekenhuis, het TweeStedenziekenhuis en het Verbeeten instituut (oncologie). Daarnaast hebben logistieke bedrijven als Versteijnen en ondernemingen in de verpakkingindustrie en distributiecentra flink geïnvesteerd in de internationaal strategisch gelegen regio. De sector handel, onderhoud en reparatie (*Maintenance*) is de grootste werkgever en maakt deel uit van een groot cluster van bedrijvigheid in Midden-Brabant, West-Brabant en Zeeland.

De Ideale Connectie

In de Ideale Connectie hebben gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen en bedrijfsleven in Midden-Brabant de handen ineen

Speerpuntsectoren zijn *Leisure*, *Logistiek* en *Life Sciences*

geslagen. De regio werkt samen aan de ontwikkeling van een keur aan strategische activiteiten en projecten om de (aantrekkings)kracht van Midden-Brabant zichtbaar te maken en te versterken.

Speerpuntsectoren in de regionale aanpak zijn *Leisure* (vrije tijd, recreatie en toerisme), *Logistiek* en *Life Sciences* (zorg), waarbij de Ideale Connectie de verbindingen legt binnen en buiten de regio. Vooral de zorg- en leisuresector kunnen op korte termijn bijdragen aan een sterk regionaal profiel.

Sterke zorgsector

Midden-Brabant lijkt relatief minder sterk te vergrijzen dan de andere regio's in de provincie. Dit komt onder andere door de voortdurende stroom van jongeren naar de grote stad, het aantrekkelijke woon- en leefklimaat en de aanwezige onderwijsinfrastructuur, zoals de Universiteit van Tilburg. Midden-Brabant kan zich door een verdere professionalisering van de sterke zorgsector kansrijk op de kaart zetten. De behoefte aan zorggerelateerde producten en dienstverlening zal niet alleen vanuit de nabijgelegen regio's, maar ook in andere delen van Nederland toenemen. Daarmee stijgt ook de behoefte aan arbeidsproductiviteitverhogende technologie en innovatie, waarmee de zorginstellingen en zorggerelateerde bedrijven in de regio aan de slag kunnen. Tilburg heeft geen academisch ziekenhuis en grootschalige onderzoeksinstellingen op dit vlak. Hier wreekt zich het gebrek aan technologische innovatiekracht. De stad zal daarom slim moeten samenwerken met regio's waar deze kennis (meer) aanwezig is.

De Efteling is een van de grootste *leisure*bedrijven in Nederland met een attractiepark, verblijfsaccommodatie (hotel en bungalows), golfpark en congrescentrum.

FOTO: EFTELING

Leisure Boulevard

De Efteling is een van de grootste *leisure*-bedrijven in Nederland. Het is een beeldmerk voor jong en oud en biedt een totaalpakket aan consumenten en ondernemers, met een attractiepark, verblijfsaccommodatie (hotel en bungalows), golfpark en congrescentrum. Daarnaast beschikt Midden-Brabant over vrijetijdsvoorzieningen als de Beekse Bergen, de Tilburgse Kermis en vestingstad Heusden.

Onder de naam Leisure Boulevard probeert Midden-Brabant met steun van de provincie samenwerkingsverbanden te creëren tussen afzonderlijke recreatieve en toeristische

activiteiten om zo één regionaal totaalpakket aan belevingen te bieden. Illustratief voor deze ambitie is de verknoping van de Efteling met de Loonse en Drunense Duinen. Midden-Brabant probeert bezoekers van de Efteling te verleiden nog wat langer in de regio te blijven door de nabijgelegen rust en natuur over het voetlicht te brengen. Een bezoek aan de Efteling biedt zo ook voor andere doelgroepen, bijvoorbeeld senioren, meer mogelijkheden.

Leisure Academy

Midden-Brabant heeft met de Universiteit van Tilburg en de Fontys Hogescholen een groot potentieel aan studenten in huis. Het blijkt moeilijk hen na de studie aan de stad en regio te binden. Dat heeft veel te maken met de (ervaren) arbeidsmarktkansen in de regio. Dit is volgens recent onderzoek van TNO een gemiste kans, omdat hoogopgeleide jongeren belangrijk zijn voor de lokale economie en arbeidsmarkt, en bijdragen aan een levendig klimaat. Zij kunnen de inwoners en consumenten van morgen zijn. Daarom zijn er plannen voor een Leisure Academy – met betrokkenheid van de Universiteit van Tilburg, de NHTV voor Leisure, het Vrijtijdshuis Brabant, Fontys Hogescholen, Avans Hogeschool, het ROC Tilburg en hotelschool De Rooi Pannen. Studenten kunnen actief vanuit de verschillende relevante opleidingen worden

betrokken bij de beroepspraktijk, waardoor dynamiek van onderop ontstaat en de binding tussen de studenten en de stad groter wordt.

Het is belangrijk dat getalenteerde studenten na hun studie ook direct een hoogwaardige baan in de regio kunnen vinden, waardoor talent aan Midden-Brabant verbonden blijft. Het regionale beleid ondersteunt dit. In 2010 heeft de gemeente in de beleidsnota *Tilburg Studentenstad* een strategie uitgezet om studenten te helpen aan interessante *traineeships* en regionale baanmogelijkheden na hun studie. Bovendien dient het imago van Tilburg als verblijfplaats een impuls te krijgen. Het cultureel aanbod en de recreatieve mogelijkheden worden daarom in de toekomst extra belicht.

Verbinding

De regio kent een historische economische identiteit, die tot op de dag van vandaag terug te voeren is op het textielverleden. De Ideale Connectie richt zich op het creëren van nieuwe verbindingen binnen Midden-Brabant en een economisch aanbod dat complementair is aan dat van de buurregio's. De speerpuntsectoren moeten een krachtig geheel vormen, waarmee Midden-Brabant zich ontpopt tot een volwassen regio, die recht heeft op meer beleidsaandacht vanuit Den Haag en Brussel. •

Textielverleden van grote invloed

Ooit waren er in de regio meer dan vijftig textielbedrijven en aanverwante bedrijven actief, waaronder spinnerijen, wolfabrieken, wasserijen, weverijen en afwerkingsbedrijven. Enkele oude fabrieksgebouwen herinneren nog aan dit verleden en vormen de basis van de huidige economische structuur. Het textielverleden van de regio is terug te voeren op de Middeleeuwen, toen boeren hun inkomen aanvulden met het verwerken van wol en vlas. In de 18de eeuw was vooral Tilburg een aantrekkelijke vestigingsplaats omdat daar geen (conservatieve) gilden gevestigd waren die zich verzetten tegen nieuwlichters, c.q. concurrentie. Bovendien was de infrastructuur al goed ontwikkeld. Door de komst van stoom-

gedreven spinmachines en mechanische weefgetouwen verplaatste de productie zich van de huizen naar de fabrieken. De mechanisatie leidde tot de opkomst van de metaalnijverheid en leerindustrie. De textielfamilies bewogen zich steeds meer op het politiek-maatschappelijke veld en stonden aan de basis van de oprichting van de Roomsche Katholieke Handelshoogeschool in 1927 (de voorloper van de Universiteit van Tilburg). De textielsector vormde tevens de basis voor de logistieke en distributiefunctie van de stad. Kortom, het textielverleden is van doorslaggevend belang geweest voor het huidige economische profiel van de regio.

FOTO: AUDA/TEXTIELMUSEUM, TILBURG

In de Tilburgse wijk 't Goirke heeft de textielindustrie diepe sporen achtergelaten. Eén van de 19de-eeuwse fabriekscomplexen daar is tot monument verheven en doet nu dienst als Textielmuseum.